

Tekst: Luc Quadackers

ART OF ACCOUNTING

'CALCUTTA MERCHANT'

Portret van John Mowbray. Geschilderd rond 1790 door Thomas Hickey (1741-1824), The British Library (London).

Luca Pacioli gaf ooit al aan dat orde noodzakelijk is voor het drijven van succesvolle handel. Volgens hem is het essentieel dat de zakenman een goede boekhouder is en alle zakelijke daden aantekent in een boekhouding 'zoo wat het debet als wat het credit betreft, want tot niets anders strekt de handel zich uit' (uit: *De Computis et Scripturis*).

Deze wijsheid is vast een van de redenen dat succesvolle zakenlieden zich graag met boekhoudkundige essentialia lieten portretteren: het getuigde van welvaart, slimheid en 'in control' zijn. Dergelijke portretten waren in het midden van de achttiende eeuw zeer gebruikelijk.

Op bijgaand schilderij zien wij de fortunlijke Britse handelaar John Mowbray, waarschijnlijk in Calcutta, gezien de naam van het schilderij (dat overigens ook met andere namen wordt aangeduid). Op de landkaart aan de muur staat onder andere Tibet aangegeven, waar hij blijkbaar zakelijke activiteiten ontplooit. Mowbray luistert naar zijn *money agent* (een van zijn verkopers?), die een lange lijst van transacties aan hem voordraagt. Achter Mowbray staat een lokale boodschapper of bediende.

De rust die Mowbray uitstraalt boezemt vertrouwen in. Dat zich vele schriftelijke vastleggingen op en naast zijn bureau bevinden ook. Maar dat het een grote papieren bende is, maakt de aanwezige boekhoudkundige orde weer van twijfelachtige kwaliteit. Misschien is het een voorteken van de problemen die in de nabije toekomst zullen gaan ontstaan, als gevolg van het tekortschieten van de boekhoudkundige technieken (bijvoorbeeld met betrekking tot het bijbenen van de industriële vooruitgang).

Mowbray maakt zich blijkbaar nog niet druk.